

Седмица рилски езера
снимка Йордан ДАМЯНОВ

Българска

Издание
на Съюза
на лесовъдите
в България

ГОРА

ISSN 1312-7055

Брой 3 (77), год. XVI, юни 2020 г., София 1303, ул. "Антим I" №17

www.bulgarian-foresters.org

e-mail: bggora@abv.bg

Седмицата на гората разцъфтя в творчеството на децата на България

Дните на тазгодишната Седмица на гората - 95-ата в нашата история, бяха не помалко извънредни от цялото положение в страната, засегната от пандемията на коварния корона вирус. Но празничността на Седмицата оживя благодарение на инициативата на Изпълнителната агенция по горите "Моят разказ за гората" с предизвикателство към младите да рисуват и пишат, посвещавайки творчеството си на нея.

Д-р инж. Анна Петракиева - зам.-председател на СЛБ и преподавател по горска педагогика в Лесотехническия университет сподели: "Не можахме тази пролет, както винаги, да заведем децата в гората и да проведем лесовъдските игри, които бяхме планирали за Седмицата на гората, заради ситуацията, в която се намираме. Предложихме тази алтернативна инициатива и децата ни показаха колко обичат и колко им е близка гората. От своя страна, ние ще се реваншираме при първа възможност с любимите им лесовъдски игри в гората, в които да научат повече за нея".

Децата от цялата страна изпратиха близо 2000 творби по темата. В картини, фотоси, приложения, разкази, стихове, презентации подрастващите изразиха любовта си към природата на България. С прекрасна организация в извънредна ситуация се представиха и учителите, и родителите, които спомогнаха творбите да стигнат до ИАГ, а самата Агенция се погрижи да ги публикува на своята интернет страница.

Много любов, вдъхновение и талант откриваме в детското творчество, посветено на горите. Някои от работите на децата бяха презентации по теми. Например четвъртокласниците от СУ "Н. Й. Вапцаров" - Петрич, с помощта на своите учители

създадоха електронна книга с творбите си, посветени на горския свят, първокласниците от СУ "В. Дечев" - Чепеларе, подпомогнати от учителките си, разработиха проект "Седмица на гората", в който представиха богатството на гората. В своята презентация "Гората - извор на живот" единадесетокласничката Мария Златкова от Лесотехническата професионална гимназия в Берковица казва: "Гора - една проста дума, но всъщност безкрайна по своя обхват. Гората е дом, майка, природа, гората е вечният извор на живот".

Колоритни, по детски откровени и мили са думите, които пишат децата за гората и природата в своите творби. Според шестгодишния Калин Бакърджиев от Варна "светулката става звезда - голяма, красива и щастлива". 8-годишният Мартин Качанов от Приморско в разказа си "Моето горско приключение" пише: "Красива река, дървета, песен на птици, скали, мостове, замък, пещери. ... Богати сме с природата, която имаме". С илюстрации от 10-годишната Хиляй Мустафова от Търговище е стихотворението, в което се казва: "В горите, в горите, в горите зелени, ах, знам - /туй много цветя има там,/къпинки и дренки, и гъбки червени,/ и птички, и песни, и ягоди пресни/туй много, туй много са там!". За 8-годишната Пея Иванова "Гората е зелена усмивка". Първокласничката Гергана Лазарова се обръща с поетичното: "Хей, горице мила!/Колко красота си скрила!/Мъдрост туй вълшебна,/всекиму потребна!".

Деветгодишният Венцислав Георгиев от СУ "Л. Каравелов" - Несебър, разказва: "През зимата, след като е валило сняг, ходим с дядо да търсим следи от стъпки на горски животни. В гората се чувствам много свободен и затова често си правим разходки там. Обичам гората.

Когато порасна, искам да стана лесничей".

Осмокласничката Касандра Недялкова от СУ "М. Райкович" - Дряново, в есето си ни трогва с картината: "Днес гората беше щастлива, изкъпана от пролетния дъжд, тя се радваше на чудната дъга, която се бе появила на хоризонта, слънцето бавно залязваше на запад, а залезът беше огнен и незабравим".

В стихотворението си "Гората" петокласничката от столичното СУ № 17 "Дамиян Груев" Стефания Александрова пише: "Бухал буха нейде във горите.../Ей го там, сгушен е на бора сред иглите./А до него чухал - пръв другар,/и той стои в короната на бора стар".

Дванадесетгодишният Кирил Методиев от ОУ "Хр. Смирненски" - Радомир, ни пренася в утрото на любимата му гора, където "Ухае ми на дъб прекрасно,/това е моето райско място".

Осмокласничката Виктория Недялкова от СУ "М. Райкович" - Дряново, сподели: "А тя, гората моя, е заседнала в сърцето/като невеста млада, палава, играва".

Ралица Маркова, на 11 години, от СУ "Н. Й. Вапцаров" - Приморско: "Слънчевите лъчи пронизват гъсталците и позлатяват стволите на дърветата, покрити с петна от кафяв мъх. По клоните цъфтят подути пъпки, от които се подават нежни, крехки листенца".

14-годишната Сали Чирпанска от СУ "Св. Св. Кирил и Методий" - Белица, в своето есе пише за гората: "...онова място, където сме само аз и птиците, където се чува всяко едно трептене на природата - приспивният шум на водата, омайните песни на летящите птици, свиренето на вятъра...".

12-годишната Моника Дафова от СУ "Отец Паисий" - гр. Стамболийски, предупреждава: "Много чес-

то гората "плаче" - от шума на дървесекачите и от изстрелите на ловците. Ние, хората, можем да спрем сълзите ѝ, като засаждаме нови дървета, не замърсяваме водите, не палим огън без надзор".

Стотици бяха и творбите на младите художници, чрез чиито очи видяхме българската гора жива, красива, полезна за хората.

С думи на благодарност към всички участници в инициативата "Моят разказ за гората" се обърна изпълнителният директор на ИАГ инж. Мирослав Маринов: "Благодарим на всички деца, които споделиха с нас своите мисли и чувства за гората чрез рисунки, разкази и презентации, като участваха в инициативата. Вие, малки приятели, сте нашата надежда и ние се радваме, че успяхме да достигнем до вас, за да усетим вашето вдъхновение и жизнерадост!".

Благодарни сме и на вашите родители и учители, че ви подкрепиха, за да осъществите изявата. Интересът към гората и природата, който показвате, за нас е знак, че връзката с младото поколение трябва да се поддържа непрекъснато. Затова ние ще предоставим на всички възможност да участват в залесявания още през есента. До вас ще бъдат лесовъди, които ще покажат как се създава нова гора и какви грижи се полагат за нея. Веднага, щом условията позволят, наши колеги ще посетят училищата и класовете, от които получихме колективни презентации, за да отговорим на проявения интерес както от страна на децата, така и от страна на техните преподаватели.

Нашият "разказ за гората" продължава!".

(На стр. 8 можете да прочетете творбите и да разгледате рисунките на учениците от СУ "Васил Левски" в Повец, изпратени специално до в. "Българска гора").

Горските пожари - нови политики на Европейския съюз за пожарна безопасност

На стр. 2

Природен парк "Русенски Лом" на 50 години

На стр. 5

Национален конкурс за детска рисунка по случай Седмицата на гората

Константин Станислав Дорев, 2 кл. СУ "Никола Йонков Вапцаров" Приморско

Стефания Ивайлова Иванова

Петя Иванова

Никола Бориславов, 9 години, ОУ "Христо Ботев", Благоевград

Валерия Вълкова на 8 г., ОУ "Христо Ботев", гр. Черноморец

Поклон пред паметта и делото на нашите предшественици!

Вече е утвърдена традиция и тази година, преди началото на 95-та Седмица на гората, да отдаваме почит към всички лесовъди от различните краища на нашата страна, които са посветили живота си на горското дело, и да се поклоним пред паметта на колегите, загубили живота си в името на опазването и умножаването на горското богатство на България.

В горския летопис достойно място са заели първите радетели, допринесли за създаването на отделението "Надзор на лесовъдите" към Министерството на финансите през 1879 година. С този акт се поставя началото на организираното горско дело у нас, а историята помни името на Петко Каравелов - министър на финансите, който внася докладите до Александър I - Княз на България, за основаване на отделението и за назначаване на губерските лесничии. Помнят се имената на Генко Шойлеков, Михалаки Георгиев, Стефан Дончов, Стоян Брънчев, Христо Разсуканов, Константин Байкушев, Трифон Цачев, Петко Марков, Георги Петров, Димитър Христов, проф. Тодор Димитров, Димитър Киров, Йордан Митрев, Никола Василев, Петър Манджуков и на много други изяви дейци на лесовъдската наука и горско-

топанската практика, допринесли през годините за съхраняване и умножаване на зеленото богатство на България.

През февруари тази година се навършиха 108 г. от жестокото убийство на лесовъда Васил Попов, посветил се на борбата с незаконните посегателства върху Българската гора. В списъка на мъчениците, загубили живота си, трябва да прибавим и имената на убития от браконьерите Симеон Петаларов, на отровения хърченски държавен горски надзирател Христо Попски, на удавения козлудийски общински горски стражар Петър Миков, на застреляния от "неизвестни лица" горски стражар при Селско-Рашката държавна гора в Тревненско Христо Фингаров, който е главен свидетел по дело за незаконни сечи в особено големи размери.

Към списъка трябва да прибавим и лесовъдите, изпълнили своя отечествен дълг. Историята ни пази имената на изяви за времето си лесовъди, загинали по време на войните през второто десетилетие на миналия век. Тогава нашата колегия е малобройна и всяка загуба се е отразявала негативно на професионалното развитие, както и на стопанисването на горите у нас. В дружествено-

то списание "Горски преглед" намираме "твърде печален и доста дълъг списък", който включва лесовъдите Христо Гошев, Атанас Лулчев, Петър Томанов, Владимир Кулумджиев, Атанас Стоянов, Брайко Бозов, Никола Василев, Ганчо Ганчев, Никола Кънев, Георги Купенов, Цено Тотев, Атанас Атанасов. Само за 3 години колегията се е разделила с цяла плеяда, както пише тогавашният главен редактор на сп. "Горски преглед" Георги Петров, "блестящи звезди, изчезнали преждевременно от хоризонта на зелената емблема".

Не са малко и днес примерите, когато наши колеги, служещи върно на Българската гора, са заплашвани, преследвани, бити и търпящи щети на тяхната собственост и на семействата си, биват уволнявани и премествани под влияние на местни зависимости. На някои даже е обявявано, че нямат място в системата и те са принудени да търсят препитание на друго място.

Лесовъдската колегия се прекланя пред тези ратници на българската гора. Съюзът на лесовъдите ще продължи да работи за достойното им вписване в нашата горска история. С гордост трябва да се

посочи, че нашите предшественици са били много обаятелни личности. Със силни характери и смелост, те са намирили подкрепа от интелигенцията, учителите и духовниците, за да успеят да опазят и възстановят горското ни богатство. За величественото културно залесително дело на лесовъдите, започнало в края на XIX и началото на XX в., днес говорят живи зелени паметници, оставени от тях. С апостолски труд, с подкрепа на цялата обществена са създадени прекрасните днес крайградски паркове "Аязмото" в Стара Загора, "Кенана" в Хасково, "Хисарлъка" в Кюстендил, "Липник" в Русе и много други. До наши дни са създадени повече от 18 млн. дка нови гори. С гордост колегията може да посочи като най-голям успех овладяването на ерозионните процеси в горските територии, защитата на населените места и инфраструктурата от порои и наводнения, удължаването на експлоатационния срок на над 200 язовира. Специално внимание заслужава създадената система от полезащитни горски пояси в Североизточна България, предназначена да предпазва от вятъра и да задържа снежната покривка за увеличаване на добивите от земеделските култури.

В Деня на преклонение

потвърждаваме нашите амбиции непрекъснато да издирваме и възстановяваме паметта на своите предшественици, отдали живота си за Българската гора.

През годината е продължена инициативата за Седмицата на гората да се почистват и обновяват паметните знаци - чешми, плочи и паметници на бележити колеги лесовъди. През 2019 г. бяха отбелязана годишнини от създаването на горските служби и бяха поставени паметни знаци на различни места в страната. Тържествено бяха отбелязани 140 години от създаването на националната горска служба, 120 години от основаването на горския печат и 110 години от основаването на Съюза на лесовъдите в България, 110 години от основаването на Националната професионална гимназия по горско стопанство и дървообработване "Сава Младенов" - Тетевен, и 70 години от основаването на Националната професионална гимназия по горско стопанство "Христо Ботев" - Веллингград. По време на Седмицата на гората в м. Трапето на територията на ДЛ - Карлово е открита паметна плоча "110 години организирано залесяване от лесовъда Никола Василев". Във връзка със 100-годишнината от рожде-

нието на колегата д-р Алекси Дамьянов в с. Коевци е открит паметен знак за постиженията в залесяванията в околностите на Сухиндол, а той бе избран за почетен гражданин на община Сухиндол. Открит е реновираният по инициатива на Регионалното дружество на Съюза на лесовъдите от ДГС - Селище "Кът на лесовъда", увековечаващ благородната дейност на колегията от района на Веллингград и Парзджик за възстановяване на щетите от смерча през 1961 година.

Нека да припомним, че българският лесовъд със своя висок професионализъм, всеотдайност и гражданска доблест е заслужил уважението и признанието на обществото още в края на XIX век. Лесовъдска ни колегия днес не забравя стореното в миналото и се старее да продължава традициите за умножаване и опазване на нашите гори, за отстояване на постиженията на горското стопанство, изградено в съзвучие с новите реалности.

Нека да се поклоним пред подвига на нашите предшественици, с благодарност и признателност за тяхното дело!

3 април 2020 г.

Проф. Иван ПАЛИГОРОВ
председател на СЛБ

Горските пожари - нови политики на Европейския съюз за пожарна безопасност

Горските пожари (терминът се използва в Европа за означаване на пожари, опустошаващи гори и лесопригодни земи) представляват сериозна опасност, предизвикват големи екологични и икономически загуби и оказват въздействие върху човешкия живот.

Над 40 000 пожара годишно са станали след 2000 г. в Гърция, Португалия, Испания, Франция, Италия, с 85 % опожарена от площ на Европа (над 350 000 ха), формирайки мозаечни ландшафти.

Поради глобалния ход на съвременния климат, свързан с продължителни засушавания и високи температури на въздуха, големите и интензивни горски пожари (мегапожари) се очертават като важен проблем за хората и горските екосистеми.

Съгласно доклада на Независимия технически комитет, разследвал причините за пожара от Педрогау Гранде, Централна Португалия, разкрил се през юни 2017 г., разходите за превантивни действия (2011-2016 г.) представляват 135.8 млн. евро (22.6 млн. годишно), а за гасене в същия период достигат 453.4 млн. евро (75.6 млн. годишно). Вложените средства за възстановяване на опожарените територии са на стойност 38.9 млн. евро.

Стратегията на горите на Европейския съюз (ЕС - 2013 г.) е насочена към стопанисване и използване на горските територии за биологично разнообразие, продуктивност, капацитет за възстановяване, потенциал (сега и в бъдеще) да изпълня-

ват екологични, икономически и социални функции на местно и национално равнище. През 2018 г. Европейската комисия (ЕК) прие нова стратегия и концепция за интегрирано управление, трансфер на практики и знания за борба с горските пожари (ЕК - политики за пожарна интелигентност).

Новите виждания са насочени към залагане на мерки в дългосрочен план и полагане на нужните инвестиционни усилия. Успешността на програмите за защита на горските територии от пожари изисква оптимизиране на действията за управление на горите на ландшафтно ниво при бъдещи сценарии за климата и земеползването, а именно:

- Промяна на фокуса от потушаване на пожарите към превенция и повишаване на осведомеността и готовността на населението, подложено на пожарен риск.

- Насърчаване на ефективно и научнообосновано управление на горските пожари и информирано вземане на решения за горскостопанските и противопожарните дейности.

- Взаимодействие на всички заинтересовани страни (местни общности, собственици на гори, пожарни специалисти, регионални администрации), които ще подпомагат общественото значение и разбиране на заплахите от пожарите.

Препоръки към публичните политики за управление на риска от горски пожари

Новите препоръки на ЕК следват логичната последователност на цикъла за управление на пожара и се отнасят до основните човешки, физически и екологични елементи с въздействие чрез превенция, подготвеност, реакция, влияние, възстановя-

ване и адаптиране след пожара.

Управлението на огъня е споделена отговорност, базирана на участието и прилагането на принципа "отдолу нагоре", обединявайки традиционни знания и практики. Хората трябва да се научат да живеят с горските пожари.

Овластяването на местното население изисква прехвърляне на компетенциите за

рогасителите и техниката за потушаване на пожара.

Националните пожарни служби обикновено се фокусират върху противопожарната защита, без да вземат предвид екологичните и социалните концепции при тестване на стратегиите за контрол на пожарите и ефективно им управление.

Екологичното образование трябва да разшири обществената си аудитория, като интегрира обучението по пожарна безопасност със знанията за възстановяване на видовете към новите следпожарни режими и реакцията на екосистемите на засиленото засушаване, изменение на месторастенето с промяната на климата.

Икономическата оценка на щетите от пожарите включва не само преките екологични загуби за година (горски ресурси, растителен и животински свят, забавяне на естествените възобновителни процеси, инфраструктура), а и непреките загуби (качество на въздуха, биоразнообразие и други).

Стратегията на ЕС за биоикономика и Директивата за местообитанията предвиждат нови продукти за гасене на пожари, използващи различни системи за наземна и въздушна локализация, за подпомагане на ранното разгръщане и първоначалната атака на огъня.

Неопределеността, свързана с появата на екстремни пожари, изисква проучвания, взаимодействие и ефективна интерпретация на научните резултати за подобряване на политиките за

минимизиране на щетите и възстановяване на горските екосистеми.

Новите политики на ЕС за пожарна безопасност са основа за сътрудничество и внедряване на методики и проекти за трансгранични услуги, за оценка на риска и борба с пожарите. Този подход може да се приложи в крайграничните територии не само в Средиземноморието, но и на Балканите, между Румъния и България, България и Гърция, Гърция - Северна Македония - Сърбия - България, където е имало подобни действия на взаимопомощ. От Южна до Северна Европа съществуват значителни разлики относно допринасящите и причиняващите фактори - честота на пожарите, растително покритие, опожарени площи и поведение на горските пожари. Независимо от това има все повече доказателства за съвместно справяне с пожарите на всички равнища - регионално, национално и на Европейския съюз.

Бъдещите научноизследователски и иновативни дейности ще допринесат за генериране на знания, инструменти, капацитет и насоки, необходими за подкрепа и интегрирана стратегия с глобалния проблем на Европа - превенция и борба с горските пожари.

Проф. Христо ЦАКОВ
ръководител на проект "Интегриран подход за моделиране на разпространението на горски пожари", фонд "Научни изследвания" - МОН

Мнение

Горите и горичките сред земеделските земи

Както във всички европейски страни, така и в България земеделските земи в планинските и предпланинските райони възникват чрез изкореняване на подходящите за обработка земи. Колкото по-населени са терените, толкова повече земи остават покрити с горска растителност между обработваемите земи. Това са преди всичко бреговете и наклоните към деретата, стръмните долини части на склоновете, скалистите участъци или неподходящите за обработка площи, пладнища и крайречни горички. В повечето случаи тези горички са свързани с широки или тесни ивици, обграждани орните земи, като често техните площи обхващат десетки декари. Те не попадаха в горския фонд и не бяха устроени в миналото, а останаха в общите земи на селскостопанския фонд, без определени собственици. При последните измервания на горите някои от тях бяха картирани и включени в стопански планове като "гори в земеделски земи", нестопанисвани от горските стопанства.

Учудващо е, че обширни горски площи са включени като "земеделски земи", без никога да са имали такова предназначение, и винаги да са били "гора". Този факт е

много важен, защото е от решаващо значение е кой и как стопанисва, ползва и контролира тези гори. Практиката през последните години показва, че на много места в страната тези горички представяват интерес за общините като носещи добър приход и други ползи, което ги кара да засилят дърводобива в тях. Оказва се, че ИАГ и неговите подразделения нямат право да контролират стопанисването им и да санкционират фразиращи нарушения в тях.

Важни ли са тези гори сред земеделските земи за нашето общество и за горското стопанство? В Европа има примери, в които цялата горска територия обхваща

земи с такива гори. Например в Дания, където най-високата точка е 130 м н.в. и чиято горска площ днес е около 10 %, горите са създадени чрез залесяване на "неподходящи за земеделска обработка" площи - наклонени земи, брегове на долове, преовлажнени територии. Датчаните казват: "Преди 180 г. сме имали един умен министър-председател, който е наложил това решение. Което става за земеделие - да се оре, останалото - гора!". Така страната днес разполага с високопродуктивни широколистни и иглолистни гори, разпръснати из цялата страна.

Българската гора с ней-

ните 33 % от територията на страната сигурно е прекалено голяма, за да си позволим "лукса" да изоставим на съдбата хиляди декари горски площи, сред които и вековни горички, които никога не са били подложени на професионално управление. Тези горски територии имат

многогранно значение и в много случаи са с по-висока комплексна полза за населението, отколкото масивите гори. Те са автохтонни и съставени от местните дървесни видове, в тях се срещат редки и защитени от закона представители на местната флора. Имат висока противоерозионна и водоохранна стойност, убежища са на животинския и птичия свят, важни са и за ловностопанската дейност. Разкъсаните сред земеделските земи горички с монументални многовековни дървета формират она красив ландшафт на нашите планини, който е от особено значение и за природните паркове на нашата страна, за

да бъдат оставени с лека ръка за поголовно изсичане от "стопанисващите" ги! Изсичането на урвести, ерозираните, крайречни и скалисти терени, които никога не са били земеделска земя, е престъпление, облечено в някаква "законност", и води до тотално деградиране на екосистемите! Приложено в природни паркове и защитени територии, изсичането им е тотално невежество и престъпление към природата.

Според Закона за горите (чл. 2, ал. 1): "1. Гора по смисъла на този закон са земи, заети от горскодървесна растителност с площ не по-малка от един декар, ... широчина на насаждението измерено между стъблата на крайните дървета не по-малко от 10 метра...; 4. Защитни горски пояси, както и ивици от дървета с площ, по-голяма от един декар и широчина над 10 м". В ал. 2 на Закона е записано, че "горска територия по смисъла на този Закон са: горите по ал.1...", а в ал. 3, НЕ Е УКАЗАНО ЧЕ РАЗПОРЕДБИТЕ НА ЗАКОНА ЗА ГОРИТЕ НЕ СЕ ПРИЛАГАТ ЗА ГОРИТЕ СРЕД ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ!

Какво да правим тогава, когато в Закона за собстве-

ността и ползването на земеделските земи (чл. 2) е записано, че "...земеделски земи са тези, които СА ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ЗЕМЕДЕЛСКО ПРОИЗВОДСТВО и не са включени в горския фонд"? Т.е. горичките не са земеделски земи, защото не са били и не са предназначени за земеделско производство! Днес хитреците ги изсичат и оставят на произвола на съдбата.

И още - вече няма термин "горски фонд", а "горски територии" по Закона за горите. В определеното "горски територии" са включени тези горички сред земеделските земи и би следвало да се стопанисват по Закона за горите или по друг специален режим.

Това nonsens ли е? Ако е така, армията от юристи в ИАГ, РДГ, държавните предприятия, държавните горски стопанства и природните паркове да се потрудат и да изравнят двата закона, за да докажем, че се грижим за българската гора (над един декар). Запазването на горите е национален въпрос с висок обществен интерес. Така горската колегия ще има и уважението на обществото, което много колеги търсят и очакват.

Доц. д-р Дико ПАТРОНОВ

Нов каламитет на короядите в Европа

Според Европейската комисиия по горите (Jonsson P., март 2020 г.) след изключително сухото лято на 2018 г. смърчовите гори в някои части на Европа са силно загнетнати от каламитетното проявление на типографа (*Ips typographus*). В края на 2019 г. особено са пострадали насажденията в няколко европейски страни. Източници, които ползвахме за тази информация, са Агрономични изследвания на Министерството на земеделието на Франция, Управлението на чешките гори, Шведската агенция по горите (Skogsstyrelsen), Шведския университет за селскостопански науки (SLU), Техническият университет (Technische Universität), Дрезден, Германия, DLG, Германия, Tagesschau.de, Destatis.

Франция

По данни на Министерството на земеделието на страната най-засегнати са северозападните и източните части и Бургундия. Дървесните запаси на нападнатите площи възлизат на около 7 млн. м³, заемащи площ 20 000 хектара. Предвижда се те да бъдат усвоени в най-скоро време, за да се ограничат щетите. Отбелязва се, че в райони с над 800-900 м н.в. щетите са ограничени.

През последните две години в тези части на Франция метеорологичните условия са били екстремни. Лятото през 2018 г. е най-топлото от 1900 г., а през 2019 г. са би-

ли отчетени две силни топлинни вълни, последвани от силна суша. Прогнозира се, че щетите през пролетта и лятото на 2020 г. ще бъдат толкова големи, колкото през 2019 година.

Република Чехия

Тя е най-засегнатата от короядите страна в Европа. Причината е, че големи горски територии в Чехия са покрити с монокултурни иглолистни гори. Отчита се също, че за това са допринесли и регламентите за сечта.

За изсичане на засегнати от короядите насаждения в страната трябва да се обявява публичен търг. Това забавя процеса на вземане на решения толкова много, че короядите успяват да напуснат заселените дървета и смисълът те да бъдат изсечени се губи (както често се случва и у нас). Най-правилният подход е заселените дърветата да бъдат изсичани, когато короядите още не са излетели, т.е. стъблата са все още зелени.

Според Управлението на чешките гори 30 млн. м³ са унищожени от типографа през 2019 г., което е почти два пъти повече в сравнение с 2018 г., когато те са 18 млн. куб. метра. Прогнозата за 2020 г. е 40-60 млн. м³ засегнати гори, а за 2021 г. - 80-120 млн. куб. метра. Очаква се, след това засегнатите площи да се редуцират, а

констатацията е, че смърчовите гори в страната бавно изчезват.

Експертите отчитат, че борбата с бедствието е твърде закъсняла. Обсъжда се какво да се предприеме, за да се предотвратят подобни ситуации в бъдеще. Едно от решенията би могло да бъде създаването на смесени гори вместо монокултури.

За целите на прогнозата и ограничаване на разпространението на короядите в Чешката република масово се прилагат панелните феромонови уловки.

Швеция

По данни на Шведската агенция по горите (Skogsstyrelsen) от 18 февруари т.г. щетите от корояда през 2020 в сравнение с 2019 г. ще бъдат по-малки, ако предстоящото лято е с нормални климатични условия. Основания за това дават проучванията на Шведския горски институт, които показват, че плътността на популацията на типографа е намаляла през лятото на 2019 година. Въпреки това очакваните щети през тази година все още ще са много големи.

Въпреки известното подобрене на климатичните условия през 2019 в сравнение с 2018 г. засегнатите количества дървесина са между 7 и 10 млн. м³ срещу 3-4 млн. м³ през 2018 година. Отчита се също, че общите щети, нанесени от корояди-

те, през 2018-2019 г. са най-значителни в историята на горското стопанство на Швеция. За 2020 г. се прогнозира, че в най-силно засегнатите югоизточни части на страната щетите ще намалее, но на север, в Средна Швеция, ще се увеличат. Според прогнозите, въпреки положените огромни усилия за събиране и отстраняване на повредената дървесина от насажденията, ще е трудно да се осигурят нужните ресурси, дори ако проблемът се премести само от югоизток до Средна Швеция.

Годишният запас на дървесината в Швеция е 90 млн. м³ на корен.

Германия

Федерална република Германия също не е пощадена от природните бедствия в горите. През 80-те и 90-те на XX в. "загиване на горите" в Германия, причинено от киселинен дъжд и замърсяване на въздуха, засяга огромни територии. През 90-те години ветровалите вследствие на силни бури повалят няколко милиона куб. м дървесина. През 2001 и 2007 г. бурни ветрове нанасят колосални щети и се стига до огромни разходи в

Схема на залагане на панелни феромонови уловки в горите на Чехия. В далечината се вижда силно засегната култура (снимка Per Jonsson)

горското стопанство на страната.

По данни на Управлението на немските гори щетите от корояди през 2018-2019 г. са най-катастрофалните от всички бедствия досега. През тези две години короядите засегнаха горски насаждения върху 245 000 ха - 2.1 % от общата горска площ в Германия, като са увредени 160 млн. м³ дървесина. За 2020 г. се прогнозира приблизително същите обеми като през 2019 година.

След краткосрочните действия по премахване на заразените дървета от короядите и съхраняване на дървесния материал за по-късна употреба акцентът ще бъде върху бъдещите гори. Целта е да се създадат стабилни смесени гори, характерни за дадените месторастения, от иглолистни и твърди широколистни дървесни видове.

Средногодишният добив от немските гори възлиза на 53.5 млн. м³ на корен.

Тези данни показват, че опасността от каламитетното проявление на короядите, най-вече на типографа, по смърчовите гори не е отминала.

Подобна е и ситуацията в Полша, Словакия, Италия, Русия. Наличието на огромно количество добита увредена дървесина обяснява и срива на пазара на дървесина в Европа, който засяга и нашето горско стопанство. Това налага преосмисляне на някои горски практики във възобновяването, създаването, отглеждането и стопанисването на горските насаждения и култури. Имаме основателни причини да се върнем към тях и към тази тема по-късно.

Доц. д-р Янчо НАЙДЕНОВ

Годишнини

Инж. Слави
ХОРОЗОВ
на 90 години

Роден е на 14.06.1930 г. в с. Хаджилар, Северна Добруджа. През 1954 г. завършва ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Трудовата си дейност започва в ГС - гр. Тервел, където от 1960 г. е директор. Под негово ръководство се изпълнява мащабна програма за създаването на защитните горски пояси в Добруджа. Извършва се залесяване на над 25 000 дка нови гори. От 1968 до пенсионирането си

през 1990 г. е на работа в Министерството на горите и горската промишленост като главен специалист по опазване и защита на горите. Участва активно в разработването на редица нормативни документи, свързани с лесозащитата и управлението на горското стопанство.

Инж. Хорозов е изтъкнат лесовъд и ръководител, със значителен принос в горското дело в България.

Проф. Георги
ЦАНКОВ
на 90 години

Роден е на 15.06.1930 г. в с. Рабиша, Видинска област. Завършва през 1954 г. Харковския селскостопански институт.

Започва работа в Окръжното управление на горите - Варна. В продължение на четири десетилетия, до пенсионирането си през 1995 г., работи в Института за гората - БАН, където от 1983 г. е ст.н.с. I ст., като се занимава с изследване на вредителите по горите, разработва и предлага

мерки за борба и ограничаване на повредите от тях.

Публикува много научни трудове и научнопопулярни статии. Участва активно в редица международни конгреси и симпозиуми. Автор на учебници по обща ентомология и горска ентомология.

Проф. Цанков е уважаван учен, изтъкнат специалист по лесозащита, който остава ревностен защитник на българската гора и след пенсионирането си.

Инж. Цветко
ЯНЕВ
на 90 години

Роден е на 30.03.1930 г. в с. Липница, Врачанска област. Във ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", се дипломира през 1955 година.

Работи в Горскопромишленото стопанство - Чепеларе, като старши инженер. През 1966-1974 г. е началник на отдел "Планов" в Горско-стопанския комбинат - Берковица. През 1974 г. е назначен за зам.-директор на

Горско стопанство - Берковица, където работи до 1981 година. От 1981 до 1984 г. е директор на "Горстрой" - Берковица. От 1984 г. е началник на отдел "ТРЗ" в ГСК - Берковица, където работи до пенсионирането си през 1990 година.

Инж. Янев е един от изявените дейци на лесовъдската практика в района на Берковица.

Инж. Климент
МАВРОВ
на 80 години

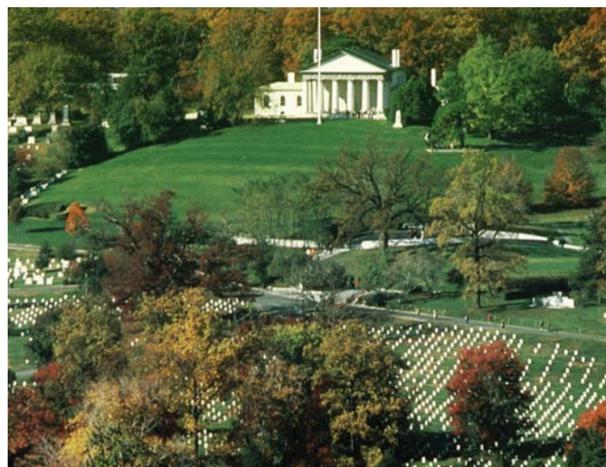
Роден е на 21.05.1940 г. в Дупница, Кюстендилска област. През 1964 г. завършва ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Започва работа като началник на ГТУ в ГС - Гара Пирин, Благоевградско. След две години се премества в Горско стопанство - Рилски манастир, където по-късно става директор. Под негово ръководство в стопанството са постигнати забележителни успехи в залесяване

и стопанисването на горите. След това работи в централното горско ведомство - МГП. От 1987 до 1991 г. е на работа в Коми АССР. До пенсионирането си през 1993 г. е на служба в Министерството на земеделието и горите.

Инж. Мавров е изявен лесовъд и ръководител на горско стопанство, с определен принос за успешно провеждане на горско-стопанските дейности.

Май - месец за защита на природата

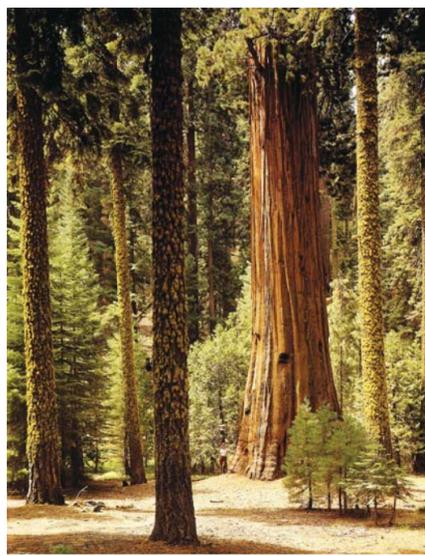
Опит на националните паркове в Америка
и практиката у нас

дето туристите се запознават с представителите на растителния и животинския свят, характерните особености на ландшафта и природните забележителности и научават за действията и поведението, които са забранени на територията на парка.

В малки магазинчета или шандове към центровете могат да се закупят пътеводители, дилпънки, фотоси и видеофилми, предлага се широк избор на каталози за публикациите за територията и историята на парка. Има зали за специализирани беседи.

Националните паркове се обозначават с символа връх на стрела на кафяв фон. Зелено-сивите униформи на парковите лесничии са част от символиката на защитените територии. Влизането в някои от националните паркове на САЩ става само с разрешение. В част от тях се заплаща входна такса.

Определен интерес представлява практиката да се създават национални паркове в Америка върху огромни площи със силно нарушена природна среда. От екологична гледна точка резултатите са повече от положителни. След като природата се остави в абсолютно спокойствие, тя се самовъзобновява и по пътя на саморегулирането се създава естествена природна среда. Само след няколко десетилетия става почти невъзможно да се познае, че някога такава територия е била жестоко нарушена. Например през 1926 г. Конгресът на САЩ обявява Националния парк "Шенандоа" в щата Вирджиния върху 280 кв. мили, представляваща територия със силно нарушена природна среда в резултат на многогодишен открит добив на каменни въглища. С правителствен декрет местното население е обезщетено и принудено да напусне района. Преустановена е каквато и да е стопанска дейност. През 1936 г. президентът на САЩ Франклин Рузвелт тържествено открива Парка. Получил статута на най-строг защитен режим, през

следващите десетилетия той възстановява своята красота. Нивите и пасищата, освободени от стопанската дейност, се самозалесяват. Сега 95 % от площта на Парка са гори с над 100 дървесни вида. През 1976 г. Конгресът на САЩ охарактеризира 40 % от площта на НП "Шенандоа" като девствена природна среда.

Този пример трябва да бъде назидателен за Министерството на околната среда и водите в България. Освен това примерът ни кара да помислим защо продължаваме да търпим обезобразяването на природната среда в Маришкия каменовъглен район с трите най-големи в България топлоелектрически централи, които изхвърлят в атмосферата отровни емисии.

Не е възможно да опишем всичките национални паркове в САЩ, но трябва да подчертаем, че те са много по-различни от българските национални паркове. В американските паркове почти отсъства горската растителност, докато у нас тя е основният елемент.

Освен "Шенандоа" съм посещавал още два национални американски парка - "Секвоя" и "Гранд каньон". НП "Секвоя" се намира в планината Сиера Невада в щата Калифорния. Това е родното място на бързорастящия вечнозелен иглолистен дървесен вид секвоя гигагантея. Отделни екземпляри достигат до 4000-годишна възраст, височина до 100 м и диаметър до 7 м, коренът е на дълбочина до 50 м, а дървесината му е изключително ценна.

Екземпляри от секвоята гигагантея са внесени в България през 1905 г. по иници-

атива на Княз Фердинанд. Три от тях са засадени в двора на Националния музей "Боянската църква". Има ги и в местността Ючбунар в Осогово, над Кюстендил. В края на ХХ в. отделни екземпляри са засадени в Южния парк и парковото пространство до Националния дворец на културата в София. В с. Жилени край Кюстендил се произвеждат фиданки от този изключително красив и полезен дървесен вид.

Националният парк "Гранд каньон" е уникален, изумителен по размерите и красотата на природната картина, изваяна от взаимодействието на водата и скалите преди милиони години. Дължината на каньона е 20 км, с дълбочина на места до един километър.

Девизът на американските природозащитници е: "Ето ги нашите паркове. Уважавайте ги, защитавайте ги, обичайте ги! Това са нашите национални съкровища. Нямаме по-големи от тях. Те ще ви радват цял живот".

Естествено се налага да направим сравнение на статута на американските национални паркове с този у нас и преди всичко как се прилага на практиката. Не е тайна, че в нашите национални паркове и сега се секат просеки за спортно-технически съоръжения, пасе едър и дребен рогат добитък, строят се хидроенергийни обекти, с направата на водохвращения и други прегради се нарушава естественият воден отток на високопланински реки и потоци. Големи хотели развиват целогодишно стопански туризъм и за дейността им из парковете кръстосват товарни автомобили, автобуси и леки коли.

Например в Националния парк "Пирин" през последните 10-15 г. се развихри огромна дейност за стопански туризъм. Изсечени са обширни площи в горския фонд за изграждане на въжени линии, ски влекаче и писти, хотели, пътища, водохвращения. Всичко това категорично противоречи на статута на националните паркове.

Многократните ми обхождания на националните ни паркове затвърждават впечатлението, че след преминаването на управлението им от горското ведомство в системата на МОСВ охраната на природната среда, и преди всичко на горския фонд, е силно влошена. МОСВ лесно дава съгласие за развитието на стопанска дейност в нашите национални паркове, но на това трябва да се сложи край, ако искаме те да бъдат наистина национални.

Наложително е научните институти, в дейността на които се включва и екологията и опазването на природната среда, по-категорично да изразят отношението си по тези въпроси, които се повдигат многократно от различни неправителствени организации.

Инж. Георги ПЕТРУШЕВ

Годишници

Природен парк "Русенски Лом" на 50 години

На 26 февруари Природният парк "Русенски Лом" навърши 50 години. Половин век това кътче красива природа в Северна България опазва биологичното и ландшафтното разнообразие и културното историческо наследство, ценно не само за България и Европа, а и за целия свят.

Преди повече от 50 години предложението на тримата русенски природолюбители за обявяване на защитената територия не е било приоритетно на държавата, но под натиска на лесовъди и учители паркът (по тогавашното законодателство в категория "народен") и под името "Русенски Лом" е обявен. В интерес на истината трябва да се каже, че не в границите, в които е предложено, а много "орязан", но така, че да попада в територията на един окръг и едно горско стопанство.

До 1996 г. в защитената територия се спазват единствено ограничителните режими на заповедта и контролът им се е осъществявал от Регионалната инспекция по околната среда - Русе.

От историята е известно, че цялостното проучване и описание на Поломието започва след Освобождението. В началото на ХХ в. Карел Шкорпил - млад археолог и изследовател от чешки произход, живял и работил в България, преминава с местни водачи по р. Русенски Лом и притоците ѝ. Той описва, картографира, заснема и публикува резултатите от своето пътуване в книгата "Опис на старините по течението на р. Русенски Лом" (1914). Карел Шкорпил пръв систематизира по видове и представя голяма част от културните и археологичните паметници на Поломието - древни селища, крепости, селищни и надгробни могили и некрополи, светилища, пещери, скални църкви и манастири, скални надписи и други. Безценният му труд не е загубил и до днес своята информативна и научна стойност и е антикварна рядкост.

Богатствата на Поломието привличат интереса и на други изследователи. Служителите на Русенския музей провеждат специализирани проучвания на природата, етнографията, фолклора, археологията и културата на този край. Те стават едни от най-добрите познавачи на Поломието и забележителностите му, като най-активни сред тях

са Иван Хадживанов и Еберхард Унджиян.

След създаване на звената за управление на народните паркове към централното горското ведомство, дори и с малкото назначени хора в началото, нещата стъпка по стъпка се променят и защитената територия започва да се приема вече не като зона със забрани и ограничения, а като място, даващо възможност за развитието на различни инициативи. Тогавашно започва и целенасоченото изучаване на биологичното разнообразие в района на Поломието.

Комплексът от реките под общото наименование Ломове е обитаван от 124 вида птици. Установени са гнездата на много от тях - малък креслив орел, черен щъркел, малък орел, египетски лешояд, като ежегодно започва да се проследява тяхното състояние. Като карстов терен Ломове е едно от местата с установени най-много видове прилепи в България. А както казват, където има карст, има 4 пъти по-богато биоразнообразие, което става причина да се открият и да се поддържат 27 защитени растителни вида и 7 приоритетни за опазване местообитания. Всяка година се проследява динамиката в развитието на защитените растителни видове, като един от тях е и нов вид за Българската флора. Основен изследовател на растителността през последните 15 години е Стоян Стоянов, който изучава и публикува нови видове, открити в защитената зона Ломове, включително Природният парк "Русенски

Лом". Започвайки проучването с установяване на растенията от публикуван списък с 320 растения, установени в Поломието, сега този списък наброява повече от 1100 висши растения.

Понастоящем в Списъка на защитените животни попадат 37 вида, а в Списъка на защитените растения - над 40 вида. На сайта на Парка списъците са приложени, като представляват интерес с категорията си на защитеност.

Зоната за специализираните маршрути, регламентирани от Плана за управление на ПП "Русенски Лом", е с площ 185.4 ха, или 7 % от общата площ. Маршрутът "Дендропътеката" с дължина 2 км, с изходен пункт от с. Нисово, е предначинан за наблюдение на 40 дървесни и

храстови вида.

В Парка се намира един от обектите, включени в Списъка на ЮНЕСКО за културно наследство - Археологичният резерват "Ивановски скални църкви". На южната му граница е разположен Археологическият резерват "Средновековен град Червен". Тези обекти заедно с множеството скални манастири от ХІІ в. представляват огромен интерес и посещения на туристи в Природния парк.

Разположен само на 3408 ха, но благодарение на големия горски масив Природният парк "Русенски Лом" е забележителен оазис на биоразнообразие сред културния пейзаж и интензивните земеделски територии с уникален ландшафт.

Инж. Цонка ХРИСТОВА

Горските служители с помощ в извънредно положение

Двумесечното извънредно положение, въведено в България заради COVID-19, породило редица благотворителни инициативи, в които безучастни не останаха и горските служители. В подкрепа на българските медници се включиха работещите в МЗХГ, като събраната сума бе 25 000 лева. Служителите от всички териториални подразделения на ЮЗДП - Благоевград, дариха общо 50 000 лв. лични средства за подпомагане на най-неотложните нужди на болниците в Благоевград, Кюстендил, Перник и София.

ЮЗДП през цялото време на извънредното положение

чрез териториалните си подразделения подпомагаше жители на отдалечени населени места с доставки на храна и дърва за отопление. Докато изпълняваха служебните си задължения, горските от ДГС - Първомай, помагаша с превоз на пощенски служители, а ДЛС "Арамлиец" - с доставката на храна и лекарства до къщите на нуждаещите се, на най-възрастните бяха осигурени безвъзмездно и дърва за огрев. ДГС - Струмяни, се включи с транспорт в доставките на защитни средства - дезинфектанти и маски, до живеещите в отдалечените кътчета на общината хора. Служителите на

ДГС - Кресна, са дарили лични средства за закупуване на хранителни продукти за откритата от кмета на общината кухня, в която се приготвяше храна за най-бедните. Чрез ДГС в Якоруда и Костенец самотно живеещи хора в селата също получиха продукти и дърва за огрев.

В инициативата "Старата техника за ново начало" участваха служители на СИДП - Шумен, като дариха на ОУ "Енбор Марковски" в Шумен 7 компютъра за дистанционно обучение на учениците. Работещите в ДГС - гр. Омуртаг, участваха в организираните от Районното полицейско управление про-

верки за спазване на извънредните мерки и доставяха храна и лекарства на възрастните хора от няколко села. С противопожарния си автомобил горските служители от ДЛС "Паламара" подпомагаша дезинфекцията около всички административни и търговски сгради и паркинги на с. Венец.

Създадените от регионалните дирекции по горите екипи с подкрепата на съответните териториални подразделения на държавните горски предприятия се включиха в раздаването на хранителни продукти, осигурени по схемите "Училищен плод" и "Училищно мляко".

Гората и хората - съвременни предизвикателства

Ако под интелект разбираме способността на едно живо същество да мисли, възприема, да осъзнава дадена информация и да си служи с нея в процеса на адаптация, и съпоставим поведението на дърво, животно и човек, сблъскани с предизвикателството да оцелеят, разчитайки само на себе си, със сигурност резултатът ще е в полза на първите две. През еволюцията си растенията и животните са придобили невероятни възможности и набор от инструменти за самосъхранение, самолечение, различни способности за предаване и приемане на информация от околната среда, все още неизучени и недостижими за нас, хората.

Къде тогава интелектът е по-развит? Случаен ли е фактът, че в една клетка на смърч има седем пъти повече ДНК, отколкото в човека - откритие, направено от шведски учени. Какво сме ние, хората, през погледа на едно хилядолетно дърво, станало свидетел на смяна на цивилизации и оцеляло през климатични промени? Поредният биотичен фактор, с който Природата лесно би се справила, ако прецени, че е безполезен или вреден!

Не е ли дошло време за ново мислене? Нов прочит на теорията за "неживата" природа, признавайки, че растенията имат свой интелект, способност да чувстват, мислят, реагират, да общуват с обкръжаващата ги среда - да предават сигнали, по биохимичен и физичен път и по един необясним и изумителен начин да се възприемат от заобикалящите ги живи организми, поддържайки хармония в природата. Време е за гората да се говори по нов, по-осъзнат, интелектуално и духовно изразен начин, който да докаже, че човекът днес е по-различен и по-съвършен. Съвременното предизвикателство пред човека днес е самият човек. Егоизмът да отстъпи място на здравия разум. Да оставим гората да изпълнява най-важната си функция - да дава и регулира живота. Говорим за Гората като за възобновяем ресурс, но дали наистина сме способни да възстановим една вековна гора в пълния ѝ състав от растителни и животински видове? И колко време би отнело това? Колко човешки живота ще трябва, за да стане това? Гората няма нужда от нас, за да оцелее, доказала го е в еволюцията си. Освен в случаите, когато трябва да поправим грешките си. Не е ли време да обновим и допълним теорията за гората с нови определения и научни открития, с доказателства, че разумът

присъства на атомно ниво, създавайки красота и симетрия, която човешка ръка не може да сътвори. Да открием редицата на Фибоначи в спиралата от люспи на бял бор граничи с висша форма на интелект, присъщ на най-великия създател - Природата! Да преразгледаме принципите, системите, методите и преди всичко целите, засягащи науката за гората.

Живеем във века на технологичен и биологичен прогрес, на научни постижения, търсим истината за живота в далечния Космос, а истината е закодирана в самите нас, в природата, в общата матрица, свързваща всички организми. Време е да осъзнаем, че всички екосистеми и организми са свързани помежду си посредством мрежа от енергийни нишки и всяко излизане и изкривяване на тези енергии нарушава Общото и че ние сме част от това Общо!

Новите технологии подпомагат човека в неговото съществуване, улесняват консуматорските му нужди, но днес повече от всякога хората трябва да насочат своите усилия и да бъдат в полза на природата. Да се намират алтернативни заместители и начин на широкото им прилагане, така че да не се налага ползване на растителни и животински ресурси или то да се ограничи до достигане на природосъобразни нива. Все още не сме успели да намерим начин да използваме свободната слънчева светлина и да я внедрим като енергийна суровина, но този ден не е далече. И отново трябва да се преклоним пред единствените, които успяват да правят това - растенията. Безкрайни са знанията, които Природата все още пази в тайна от нас, като ни ги разкрива малко по малко, сякаш сме недорасли за тях или сме слепи и недостатъчно разумни. Но преди да сменим технологията си, трябва да променим самосъзнанието си. Едва тогава ще заслужим своето място сред природата.

Тези, които са приели гората за своя професия, мечта, живот, посвещение, дълг и преди всичко - любов, трябва да влизат в нея като в храм, да стъпват леко, да мислят чисто, да благодарят на глас и да не забравят, че гората не помни имена, помни стъпките ни. И че законите, написани от човека, служат само на човека, а законите, написани от природата, са в полза на цялата планета.

Христина ХРИСТОВА
студентка в III курс,
магистър, специалност
"Горско стопанство"

Проф. д.н. Димитър Коларов на 80 години

Проф. д.н. Димитър Добрев Коларов е роден на 12.04.1940 г. в София. През 1966 г. завършва ВЛТИ (сега ЛТУ), специалност "Горско стопанство". Две години работи като началник на ГТУ в ГС - Плячковци. През 1968 г. след конкурс става научен сътрудник III ст. в Опитната станция по бързорастящи горскодървесни видове в Свищов. През 1972 г. става н.с. II ст., а през 1975 г. - н.с. I ст., като същата година защитава дисертация за "кандидат на селскостопанските науки" (сега "доктор"). В Станцията създава 36 сортоизпитателни опита с интродуцирани топови култивари. Участва в изграждането на новата сграда.

През 1978 г. постъпва в Института за гората - БАН, където през 1985 г. се хабилитира. От 1980 до 1984 г. преподава във ВЛТИ като хоноруван асистент, а от

1984 г. чете лекции и води упражнения по физиология на дървесните растения. След откриване на специалността "Екология и опазване на природната среда" през 1990 г. разработва и чете курса "Екологична физиология на растенията".

През 1988 г. защитава дисертация за "доктор на селскостопанските науки" (сега "д.н."). През 1990 г. печели конкурс за доцент и преминава на постоянна работа във ВЛТИ, а през 1991 г. след конкурс е избран за професор.

Проф. Коларов има значителни теоретични и научно-приложни постижения. Публикувал е над 130 статии и доклада. Автор и съавтор е на редица монографии и книги. Участва в 15 научни проекта, на 6 от които е ръководител. Основните му приноси са в областта на тополовите клонове и месторастения, еколого-

физиологичните и генетичните особености на тополите, анатомията на дървесината, биопроductивността, оригинални методи за вегетативно размножаване, за хибридикация, нови методи и технологии за създаване и възобновяване на култури, мониторинг на горските екосистеми с внедрени научни постижения, от които 7 - новостии.

В дългогодишната си кариера на преподавател и учен проф. Коларов е член на Научния съвет на ИГ - БАН, на СНС по лесотехнически науки към ВАК, Научната комитсия по агрономия и лесовъдство към ВАК, Акредитационния съвет на НАОА.

През 1993 г. е избран за ръководител на катедра "Дендрология", а от есента

на същата година - за декан на Факултета по горско стопанство и озеленяване. През май 1994 г. Общото събрание избира проф. Коларов за ректор (през април 1995 г. е преизбран за ректор). След избори през май 1999 г. е ректор до октомври 2003 г., когато се пенсионира. След пенсионирането си продължава да чете лекции като гост-професор.

По време на мандатите му като ректор проф. Коларов е отличен администратор с новаторски дух, много енергия и инициативност, мащабни идеи, предприемчивост и компетентно управление. През 1995 г., с решение на Народното събрание, ВЛТИ придобива университетски статут и е преименуван на Лесотехни-

чески университет (ЛТУ). Започва обучение на студенти по нови специалности - "Ветеринарна медицина", "Агрономство", "Инженерен дизайн", "Стопанско управление", а специалността "Озеленяване" приема международното название "Ландшафтна архитектура". От два броя на факултетите нараства на шест. Удвоява се и броят на преподавателите, а приемът на студенти през отделните години се увеличава от два до четири пъти. Въвежда се тристепенно обучение - бакалавър, магистър и доктор, създава се Студентският съвет. Изграден е нов учебно-лабораторен корпус и учебни зали. Предоставя се сграда за обучение по специалностите "Ветеринарна медицина" и "Агрономство", а край кв. Враждебна е осигурено опитно поле. В централната сграда на ЛТУ е

реконструиран и разширен столът. Осигурен е студентски стол и студентски общежития с 1100 легла. В УОГС "Т. Аврамов" - с. Юндола, е изграден съвременен учебен корпус с общежитие, учебни зали и хранителен блок, построена е църквата "Св. Петка", а в м. Старина - ски база с влек и чайна. Модернизирана е базата за водни спортове край Несебър. В УОГС "Петрохан" - с. Бързия, са построени нова сграда и заслон в м. Пръшковица. От многобройните обществени дейности на проф. Коларов се открояват и председателството му на Съюза на лесовъдите в България и на ОСК "Академик".

През 2016 г. Академичният съвет на ЛТУ удостоява проф. д.н. Димитър Коларов с почетното научно звание "Доктор хонорис кауза".

Чл.-кор. проф. Иван ИЛИЕВ

Състояние на природата и горите на Стария континент

Първите сведения за унищожение на горите и горските екосистеми на Стария континент датират още от периода на първото хилядолетие, когато инвазията и пораженията в Централна и Западна Европа достигат до критична граница на фрагментация на горите, унищожаване и уреждане на естествени местообитания на континенталната флора и фауна. В резултат на последващи въздействия и усилената деградация настъпват осезателни промени в състава и целостта на горските екосистеми и биоценози. В тази насока въпреки усилията за опазване на природата продължава тенденцията на чувствително намаляване на видовото разнообразие в европейските страни и индустриални области.

Първоначално тези щети и загуби са свързани с изчезване на отделни видове и нарушаване на техните естествени местообитания/хабитати. В това отношение в ареала на Западна и Северна Европа около 60 % от влажните зони са редуцирани и напълно преобразени; много видове и популации са изчезнали или са изоставили своите естествени местообитания; в резултат на това над 64 вида ендемични растения и 38 % от видовете птици са напълно изчезнали или застрашени от изчезване. През 2001 г. се отбелязва изчезването на първия гръбначен вид - Пиренейска планинска коза, вследствие на пагубното влияние на туристическата инфраструктурна инвазия, която разрушава естествените местообитания на дивата флора и фауна. Едва в края на второто хилядолетие човечеството осъзнава, че покоряването на природата може да завърши не с победа, а с необратими катастрофални нарушения на Земята.

През второто десетилетие на XX в. след урбанизацията/индустриализацията на Стария континент в горите и природните територии са причинени мащабни обезлесявания, нарушена е гъстотата/пълнотата на горските масиви, намалена е лесистостта. Това предизвиква ерозия, поройни наводнения и бедствия, съпроводени с градуосни циклони, торнадо и смерчове, мощни урагани и бури над населените места, разрушава-

щи язовири и водосбори и причиняващи повсеместни загуби на биоразнообразие и масово загиване на част от организмовия свят на континента.

За преодоляване на посочените разрушителни тенденции и дейности, свързани със загубата на биоразнообразие, възниква идеята за спасяване на това, което все още е останало от растителния и животинския свят в Централната и Югоизточната Европа. Въз основа на Общоевропейската стратегия за опазване на биологичното разнообразие се пристъпва към ускорено създаване на континентална екологична мрежа "Натура 2000" с цел нейното поетапно разширяване в страните на Югоизточна Европа и Балканите, където все още има запазени девствени (стари) гори с богато автентично биоразнообразие. Общо около 5 % от европейските гори са останали незагубени от преки антропогенни дейности и други въздействия. В отделни страни най-големи по площ вековни гори се намират в Балканите - в България и Румъния. В този аспект загубата и недостигът на вековни/стари гори с голяма разпокъсаност на насажденията се оценяват като състояние на незадоволителен консервационен статус за съхранение на видове и биоразнообразие с общоевропейско значение.

Изчезването на дървесни видове в резултат на превишено стопанско ползване и разпокъсане на целостта на насажденията може да предизвика сериозен риск от загубата на ценни видове и популации.

Предвид тези обстоятелства запазването на 10 % от вековни/стари гори се приема за оптимален минимум с оглед поддържане на устойчиви и жизнени популации от най-застрашени дървесни видове и затова при стопа-

Нарушение на природната среда в горите на Банско, България

нисуване на горските екосистеми не трябва да се цели максимално стопанско ползване на дървесната растителност с оглед запазване на полифункционалния характер на горите. В съвременен контекст това означава оптимизация на ползването и съхранение на биоразнообразието в горите за поддържане и възобновяване на екосистемните ресурси от горите и осигуряване на трайното им възпроизводство.

В този аспект комплексното значение на горите - закрила и съхранение на биоразнообразието, се допълва от полезните им екосистемни компоненти за усилване на имунната система на организмите и за поддържане на жизнеспособни видове и популации. В тази насока е необходимо разработване на специални методи и правила за разумно оползотворяване на екосистемните ресурси и продукти от горите с оглед поддържане на тяхното естествено и устойчиво възобновяване.

На тази методична основа екологичната мрежа "Натура 2000" придобива особено голямо защитно значение за запазване на най-уязвимите видове и хабитати чрез адекватно съхранение съгласно изискванията и директивите на Европейската стратегия за опазване на биологичното разнообразие на континента.

През периода на присъединяване на България към Европейския съюз в страната се поставя началото на ускорено създаване и развитие на екологичния проект "Натура 2000". Той се създава и реализира въз основа на Директива 92/43/ЕЕС с цел запазване на част от природните

местообитания на дивата флора и фауна (директива на хабитатите) и Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици. В съответствие с тези директиви в страната са въведени аналогични регламенти в българското законодателство (Законът за опазване на биологичното разнообразие, 2002 г.).

Създадената национална екологична мрежа "защитни зони" е продължение и неделима част от проекта на Общоевропейската система за дългосрочно съхраняване и опазване на биологичното разнообразие на редки и застрашени видове, популации, природни местообитания/хабитати с висока екологична и консервационна стойност. Според посочените европейски директиви и критерии съответно са определени зони за запазване на предимно естествени местообитания/хабитати, заемащи 29.5 % от територията на страната. Паралелно с тях са одобрени 114 защитени зони като орнитологично важни места (ОВМ) за опазване на дивите птици - 20.3 %, и съобразно европейските директиви на 10 от тези защитени зони границите съвпадат или се застъпват. Досега в националната екологична мрежа са включени общо 336 зони, които обхващат около 1/3 от територията на страната (34.3 %), като в тях се осигурява дългосрочно наблюдение, съхранение и опазване на биологичното разнообразие и генетичния потенциал на флората и фауната в България.

С тази цел и в съответствие с европейските директиви и други международни регламенти Изпълнителната

агенция по горите изработи специална Наредба (2011 г.), с която се въвежда система от режими и мерки за устойчиво управление на горите в "Натура 2000", които се основават на принципите за природосъобразно стопанисване на горите и горските екосистеми. Според общоприетите основни принципи и приоритети в системата от режими се предвижда:

- Приоритетно подпомагане на процесите на естествено възобновяване на горските екосистеми и популации.

- Толериране на местните дървесни видове и разнообразности.

- Регулиране на видовия състав с цел формиране на устойчиви смесени насаждения и съобщества.

- Приложение на иновативни селекционни методи и мерки за поддържане на биологичното разнообразие в различни видове гори и във фаза на висока старост, запазване на застаряващи дървета с хралупи (биотопни ниши) - стоящи и паднали, от суха и мъртва дървесина.

- Въвеждане на превантивни защитни мерки при съществуване на дърводобивни и строителни дейности с цел изграждане на природосъобразни инфраструктурни обекти и съоръжения в горите.

В редица страни на Европа опазването на стари (вековни) гори с мъртва, паднала и стояща дървесина се толерира не само в горите, но и в други страни/области, с утвърдени методи и технологии за природосъобразно стопанисване на горите за устойчиво съхранение на биоразнообразието в различни видове екосистеми, съобщества и хабитати.

Отчитайки специфичната екосистемна роля и значение на категорията "защитни гори" от МЗХГ-ИАГ през 2014 г. се предлага включването на нови горски територии с цел:

- Запазване на гори във фаза на старост, закрила на природни местообитания в съответствие със Закона за биологичното разнообразие.

- Обособяване на горски територии за опазване на обекти на културното/природно наследство (ценности,

природни забележителности и традиции).

- Определяне на горски насаждения около вододейни и санитарно-охранителни зони - в хидрографска и речна мрежа и др.; за регулиране на повърхностния воден отток на стръмни и обезлесени водосбори и терени.

- Запазване на генетични формации в клековата зона, на ценни средиземноморски екосистеми и местообитания.

- Горски ландшафти и масиви около населени места.

- Територии и зони за рекреация, спорт и туризъм в горите.

- Природни горски местообитания - убежища, левовица и укрития на дивата фауна.

- Други различни по характер и предназначение естествени горски местообитания/биотопи и ниши на редки и застрашени видове, растителни и животински популации, съобщества/асоциации.

"Натура 2000" представлява стратегически проект и спасителен щит от защитни зони за съхранение и опазване на всичко живо, което все още е останало като видово разнообразие, и тяхното природно местообитание. Като европейски проект "Натура 2000" трябва да се осмисли и възприеме като стратегически план и перспектива за опазване на генетичния фонд и биоразнообразието на дивата флора и фауна в България и Югоизточна Европа. Проектът предоставя възможности за въвеждането на режими и мерки за природосъобразно стопанисване и управление на горите в "Натура 2000", които способстват за подобряване на горските/природни хабитати и закрила на биологичното богатство и разнообразие в страната.

Приложението на "Натура 2000" изисква висок професионален капацитет и култура за съхраняване на биологичното разнообразие и природните местообитания. Нашата страна е щедро надарена с богато биоразнообразие и уникален генетичен потенциал на флората и фауната в горите и това природно наследство трябва да се опазва и осигурява за устойчиво възобновяване на природните ресурси и местообитания.

Проф. Никола КОЛЕВ

IN MEMORIAM

На 28 април почина проф. д.н. Георги АНТОНОВ Митев

Роден е на 05.09.1930 г. в с. Красен дол, Шуменска област. През 1953 г. завършва ВЛТИ, а през 1972 г. - Химическия факултет на Софийския университет.

След дипломирането си до 1962 г. работи последователно като началник на ГТУ в ГС - Боровец, Пасишно-мелиоративното стопанство - Казанлък, Горските стопанства - Персенк и Лъки.

Постъпва като научен сътрудник в Института за гората - БАН през 1962 г., където работи до пенсионирането си през 1995 година. През 1977 г. защитава дисертация за образователно-научната степен „доктор“, а през 1988 г. - за научната степен „доктор на науките“. Доцент става през 1983 г., а професор - през 1991 година.

Научните интереси на проф. Антонов са в областта на почвознанието и горските месторастения. Има над 50 публикации и съавторство в книги. Участвал е в национални и международни конференции. Бил е член на подкомисия към ВАК.

Поклон пред светлата му памет!

На 6 май почина инж. Иван ПАВЛОВ Иванов.

Роден е на 23.06.1948 г. в Любимец, Хасковска област.

През 1967 г. завършва Техникум по горско стопанство „Христо Ботев“ - Велинград.

През 1975 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

Работи в Горско стопанство - Свиленград, където е помощник-лесничей. След дипломирането си от 1975 до 1982 г. е заместник-директор на ГС - Свиленград. От 1982 до 2010 г. е директор на ГС - Харманли. През 2010-2011 г. е директор на ДЛС „Тополовград“, където се пенсионира.

В ръководените от него горски стопанства са създадени около 50 000 дка нови гори, направени са десетки километри нови камсионни горски пътища, изградени са общежитие и стол, модерни кошари, сеновали, разработени са ниви за фуражи и сено. Развива се международният ловен туризъм. Разсадникът е оборудван с подземна поливна инсталация, сортировъчен пункт и хладилна камера. Създадени са много ландшафтни насаждения. Под ръководството му са залесени няколко хиляди декара интензивни култури от европейски тополи по поречието на р. Марица. Огромна организаторска работа е извършена за потушаване и ликвидиране на последиците от големите пожари в района на ГС - Харманли, в началото на XXI век.

Носител е през 2010 г. на приза „За цялостен лесовъдски принос“.

Поклон пред светлата му памет!

На 20 май ни напусна инж. Димитър ДЖОКОВ.

Роден е на 03.12.1967 г. в Пловдив. ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, завършва през 1992 г. като отличник на випуска.

През 1992-1996 г. работи в ЛРД - Пловдив. От 1996 до 1998 г. в „Средна гора“ ЕАД. След това е търговски представител в Санкт Петербург. През 2001-2002 г. е експерт по отдаване на дейности в РДГ - Пазарджик. В съдружие основава фирмата „Модър“, а след това учредява собствена фирма

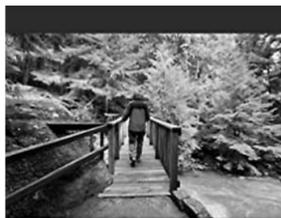

„Дива лес“. Член на БУЛПРОФОР е от 2002 година. Лесовъд - предприемач, осигуряващ работа на над 70 семейства в Пловдив, и вицепрезидент на БУЛПРОФОР.

Ръководството на Съюза на лесовъдите в България изразява най-дълбоки съболезнования на семейството, близки и работещите с инж. Джоков, на ръководството на БУЛПРОФОР, всички приятели и колеги лесовъди, които са имали щастието да работят с него! Загубата за колегията е огромна, защото това голямо сърце, отворено към колегите вече го няма, няма я и онази справедливост, професионална гордост и част, в името на която инж. Джоков работеше неуморно.

Поклон пред светлата му памет!

Нови книги

Ecological, Social and Economic Functions of Forests

Nikolay Stoyanov, Yancho Naydenov, Valentina Marinova.

Ecological, Social and Economic Functions of Forests Paperback, 2018.

Авторите на книгата са инженери лесовъди с богат опит в изследванията на горската екология и влиянието на гората върху икономиката. Изследването има за цел да представи екологичните, социалните и икономическите функции на горите. Книгата е от 3 части - особеностите на горските екосистеми, съвремен-

ните концепции на горската екология, видовете горски ресурси и връзката им с развитието и оцеляването на обществото, общите и специфичните функции на горите, спецификата на горските екосистеми в сравнение с други екосистеми в биосферата; икономическите функции и значението на горите и влиянието им в развитието на селското стопанство; екологичната функция и роля на горите.

ЮРИДИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ

Може ли работодателят едностранно да предостави платения годишен отпуск при извънредно положение

Отговор: Съгласно чл. 7, ал. 2 от Закона за мерките и действията по време на извънредно положение (ЗМДВИП) работодателите и органите по назначаване могат със заповед да предоставят до една втора от платения годишен отпуск на работника или служител и без негово съгласие. С § 4 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗМДВИП се създава нов чл. 173а от Кодекса на труда (КТ). Съгласно тази разпоредба, когато поради обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка със заповед на работодателя или със заповед на държавен орган е преустановена работата на предприятието, на част от предприятието или на отделни работници и служители, работодателят има право да предостави платения годишен отпуск на работника или служител и без негово съгласие, включително на работник или служител, който не е придобил 8 месеца трудов стаж.

В първата хипотеза (чл. 7, ал. 2 от ЗМДВИП) едностранно може да се предоставя само до една втора от платения годишен отпуск на работника или служител, докато във втората хипотеза (чл. 173а, ал.1 от КТ) - пълния размер на платения годишен отпуск.

При първата хипотеза (чл. 7, ал. 2 от ЗМДВИП) ограничението да се предостави само половината от платения годишен отпуск е продиктувано от обстоятелството, че работата не е преустановена със заповед на работодателя или със заповед на държавен орган. В този случай работодателят сам преценява конкретно обстоятелствата, както и на кои работници или служители и колко дена отпуск да предостави за ползване, но не повече от половината от полагаемия им се платен годишен отпуск.

Във втората хипотеза задължителна предпоставка, за да може работодателят едностранно да предостави ползването на платения годишен отпуск (до пълния размер, без ограничение), е работата на предприятието, на част от предприятието или на отделни работници и служители поради обявеното из-

ВЪПРОС: Може ли работодателят едностранно да ми предостави платения годишен отпуск при извънредно положение. Тъй като в Закона за мерките и действията по време на извънредно положение (ЗМДВИП) има две разпоредби, които регламентират това право на работодателя, може ли да ми обясните каква е разликата - в кои случаи работодателят може едностранно, без мое съгласие, да ми предостави до една втора от платения годишен отпуск и кога може едностранно, без мое съгласие, да ми предостави без ограничение дори пълния размер на платения годишен отпуск? Има ли право работодателят по време на извънредно положение да ме пуска без да съм съгласен (принудително) в неплатен отпуск?

вънредно положение да е преустановена със заповед на работодателя или със заповед на държавен орган.

В § 4 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗМДВИП се създава и нов чл. 120в от КТ, където се регламентира и „преустановяване на работата“ при обявено извънредно положение. В ал. 1 на чл. 120в е предвидено, че при обявено извънредно положение работодателят може със заповед да преустанови работата на предприятието, на част от предприятието или на отделни работници за целия период или за част от него до отмяната на извънредното положение. Съгласно чл. 120в, ал. 2 от КТ, когато при обявено извънредно положение работата на предприятието или на част от него е преустановена със заповед на държавен орган, работодателят е длъжен да не допуска работниците и служителите до работните им места за периода, определен със заповедта. Тъй като има задължение да не ги допуска до работните им места, работодателят има право сам едностранно без ограничение да ги пусне в платен годишен отпуск за времето на преустановяване на работата поради

обявеното извънредно положение.

В разпоредбата на чл. 173а от КТ не е предвидено право на работодателя да предоставя на работника/служителя неплатен отпуск, без да е направено искане от лицето, ето защо работодателят няма право да пуска работника/служителя в неплатен отпуск принудително.

С § 4 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗМДВИП са направени изменения и допълнения в Кодекса на труда, с което в чл. 173а, ал. 2 от КТ е предвидено, че при обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка работодателят е длъжен да разрешава ползването на платен годишен отпуск или на неплатен отпуск по **искане на определени групи работници**, а именно:

1. бременна работничка или служителка, както и на работничка или служителка в напреднал етап на лечение ин-витро;
2. майка или осиновителка на дете до 12-годишна възраст или на дете с увреждане независимо от възрастта му;
3. работник или служител, който е самотен баща или осиновител на дете до 12-годишна възраст или на дете с увреждане независимо от възрастта му;
4. работник или служител, който не е навършил 18-годишна възраст;
5. работник или служител с трайно намалена работоспособност - 50 и над 50 на сто;
6. работник или служител с право на закрила при уволнение по чл. 333, ал. 1, т. 2 и 3.

Съгласно чл. 173а, ал. 3 от Кодекса на труда времето, през което се ползва отпуск по ал. 1 и 2, се признава за трудов стаж.

Справка: чл. 7, ал. 2 от ЗМДВИП; чл. 120в, ал. 1 и ал. 2 от КТ; чл. 173а, ал. 1, 2 и 3 от КТ; § 4 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗМДВИП.

Димитър НАЙДЕНОВ
юрист на ФСОГСДП

Учениците от ОУ “Васил Левски” - Правец, за Седмицата на гората

Учениците от 1-ви до 4-ти клас на Основно училище “Васил Левски” в Правец активно се включиха в конкурса “Гората и хората”, посветен на Седмицата на гората. Със свои разкази, стихове и рисунки те засвидетелстваха любовта си към красивата българска природа и гората. Техните творби получихме от Маринели Георгиева - учителка в 4 клас, която се занимава с децата и в създадения “Екоклуб”, където учениците разговарят на природозащитни теми. Имат и мечта - да посетят Лесотехнически университет. Ние искрено им пожелаваме това да стане в най-близко бъдеще.

А ето и някои от детските творби.

Ние и гората

Отидете във гората,
вижте красотата,
вдъхнете аромата,
насладете се на тишината,
заредете сетивата,
а пък после сред тълпата
разпръснете добротата!

Александър Петров, 2 Б клас

Гората е дом

Малката катеричка Ришка
Играеше със своята приятелка мишка.
Но мишката тръгна към своята къща
и каза, че няма да се връща.
Когато Ришка остана самичка, отиде до
близката рекичка,
намери си нов приятел,
един горски обитател.
Гората е дом за много животни,
пазят я хора страхотни!

Матей Цветанов, 2 Б клас

Пазете гората

Хора, пазете гората -
тя е белият дроб на Земята.
Гората е здраве, богатство, храна
за всички хора по света.
Тя за много животни е дом,
на цветята дава подслон.
Гората е също музика, песни
на певци пъстри, чудесни.
Хора, пазете гората,
Тя ще ви върне своята отплата.

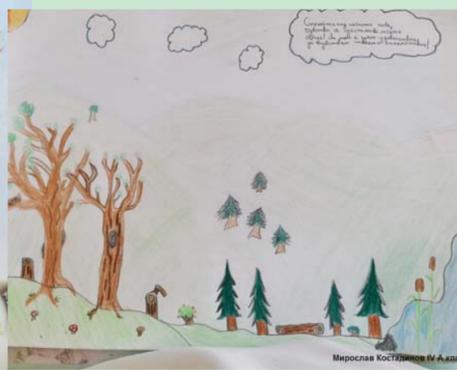
Борис Цветанов, 3 А клас

Гората

Моля ви гората пазете
да бъде чиста и красива.
И здравето там търсете,
гората ни прави щастливи!
Там животните живеят
и растения много има.
Там птичките безгрижно пеят.
Нека да пазим природата жива!

Елеонора Минкова, 4 А клас

Сълза

Някога, много отдавна, преди повече от 100 години, на света съществувала вълшебна гора. Там растели вековни дебели дървета, живеели горди елени и пъстри сладкопоясни птички. Цветята били тъй ароматни, че насищали въздуха из цялата околия със своето благоухание.

Една от многобройните пътечки в гората водела до къщичката на необикновено горско създание - сърна с цвят на лисица и заешка опашка. Само децата от близкото селце познавали това странно същество и го наричали Сълза. Сълза имала магична сила. Тя умеела да лекува животни и птици и успокоявала разплаканите деца, когато, играейки в гората, се спънали в някоя съчка. Тя разбирала езика на всяко живо същество и можела да ги преобразява.

Един ден - мрачен и студен, в гората пристигнали двама братовчедчета. Били облечени с тъмни дрехи, а на рамото си носели по една голяма брадва. Те обиколили гората и спрели при най-дебелите и прави дъбове. Огледали ги и започнали да ги секат. На вечеряване си отишли, а след себе си оставили да стърчат само пънове и повалени голи стъбла. Станало толкова пусто, че даже елените и сърните избягали от местността, която преди дни имали за свой дом. Къщичката на Сълза се намирала наблизко и тя често минавала през поляната край дъбака, за да поиграе с пеперудите или да пие вода от поточето в отсрещната долчинка. В онзи ден пасяла трева наоколо и видяла сечта. Разтревожила се, но нищо не успяла да стори, за да спре мъжете.

След няколко дни дърварите отново се върнали, но този път водели други двама и се готвели за нова сеч. Сълза бързо се скрила и кротко останала да наблюдава. Единият мъж замахнал с брадвата и още при първия удар я изпуснал. Тя ранила крака му и се забила в земята до него. Останалите дървари се втурнали да му помагат. Изведнъж Сълза незабелязано изскочила от храстите, приближила се и няколко пъти облизала раната на човека. Всички били толкова слисани от странния вид на сърната, че дори не помръднали. Тя бързо избягала, а те не могли да повярват на очите си, защото от дълбоката рана нямало и помен.

Когато се прибрал у дома, мъжът разказал на семейството си за случката и чудното горско животно. Дърварят имал малко момиченце, което много добре знаело за какво говори баща му. Гората била любимото място за игра на всички деца и винаги, когато били там, виждали Сълза. Тя им позволявала да я гаят, а децата ходели с нея до потока.

Бащата бил безкрайно изненадан. По молба на дъщеря си, той се върнал на другия ден в гората, за да благодари на Сълза. Смълчан, дълго стоял край стърчащите пънове, но Сълза не идвала и не идвала. Мръкнало се. Отнякъде се чула улулица, пукали съчки и цялата гора шумяла и издавала страшни звуци, но отникъде не се появявало живо същество. Мъжът постоял още малко, обиколил местността и си тръгнал унил. Едва що се отдалечил, и на мястото дотичала Сълза. Тя се огледала любопитно, подушила стъпките му и мушнала музунка в една от тях. С тъжни очи тя запристъпвала в човешките следи, а от очите ѝ капели едри сълзи, които падали точно в дирите на дърваря. Така обикаляла, докато съмнало.

На сутринта мъжът решил да вземе дъщеря си и отново да отиде на мястото на сечта. Когато пристигнали, той бил смаян от гледката. Точно там, където стъпвал предишната вечер, излизали стройни малки дъбови фиданки, подредени сякаш от вълшебна ръка. От този ден насетне никой никога не виждал Сълза.

Кой знае дали историята е истина! Хората от близкото село и до днес разказват случката и все още вярват, че я има вълшебната гора, а в дебрите ѝ живее Сълза.

Ивана ДИМИТРОВА

Моторна коса 325R

АГРОЛАНД - БЪЛГАРИЯ - АД
София 1700, ул. Осми декември № 13, тел: 024 666 916
e-mail: info@agroland.eu
www.husqvarna.bg

READY WHEN YOU ARE